

O B S A H

VÝCHODNÍ ZEMĚ V OBDOBÍ VÍTĚZSTVÍ A UPEVNĚNÍ KAPITALISMU VE VYSPĚLÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH

(OD ANGLICKÉ BURŽOAZNÍ REVOLUCE AŽ DO FRANCOUZSKO-PRUSKÉ
VÁLKY A PAŘÍŽSKÉ KOMUNY)

ÚVOD 9—37

Boj dvou tendencí v hospodářském a politickém životě východních zemí v XVII.—XVIII. století — 4. Východní země a evropské státy — 14. Země Východu jako zdroj takzvané původní akumulace — 16. Monopolní obchodní společnosti — 19. Obchodní války v XVII.—XVIII. století a jejich následky — 20. Vytvoření světového trhu — 23. Koloniální politika francouzské buržoazie — 23. Koloniální výboje anglické buržoazie a anglicko-ruské soupeření — 23. Přeměna východních koloniálních zemí v odbytiště a zdroje surovin — 28. Koloniální vykořisťování slabých zemí, které ještě neztratily úplně svou nezávislost — 31. Lidová hnutí a reformy prováděné shora — 33. Marx a Engels o národně osvobozeneckém hnutí ve východních zemích v období průmyslového kapitalismu — 35.

Část první

VÝCHODNÍ ZEMĚ V OBDOBÍ OD ANGLICKÉ DO FRANCOUZSKÉ BURŽOAZNÍ REVOLUCE

TURECKO (OSMANSKÁ ŘÍŠE) 39—63

Společenské zřízení a postavení rolnictva — 40. Státní zřízení a armáda — 45. Úpadek osmanské říše — 46. Turecko na počátku XVIII. století. Boj proti Rusku — 52. Povstání v Istanbulu v letech 1730—1731 — 54. Další ztročení Turecka (kapitulace roku 1740) — 56. Rozklad osmanské říše koncem XVIII. století — 58.

ARABSKÉ ZEMĚ	70—77
Společenské zřízení arabských zemí — 70. Boj arabských národů proti tureckému útlaku — 74.	
PERSIE	78—103
Safíovská říše, její obyvatelstvo a hranice — 78. Kočovní kmeny a úloha jejich šlechty — 79. Pozemkové poměry a postavení rolnictva — 80. Třída feudálů v safíovské říši. Kupci — 83. Hospodářský úpadek — 85. Vnitřní politika posledních Safíovců — 85. Persie v předvečer vpádu Afghánců — 87. Podmanění Persie Afghánci — 90. Obléhání Isfahánu (březen—říjen 1722) — 91. Afghánská vláda v Persii — 91. Perské tažení Petra I. a vpád Turků do Persie — 92. Vyhnaní Afghánců. Příchod chána Nádira k moci — 94. Válka s Tureckem (1730—1736) — 96. Sjezd šlechty na Mughánu a zvolení Nádira šáhem — 97. Dobyvačná tažení Nádiršáha do Afghánistánu, Indie a Střední Asie (1737—1741) — 98. Rozklad Nádirovy říše — 99. Zakavkazsko a Persie po rozpadu Nádirovy říše — 101.	
AFGHÁNISTÁN	108—126
Země a obyvatelstvo — 108. Sociálně ekonomické zřízení kočovných Afghánců — 109. Přejít k uslednému způsobu života a vznikání feudálních vztahů — 111. Boj Afghánců za nezávislost — 115. Dobytí Afghánistánu Nádiršáhem — 118. Vytvoření afghánského státu — 119. Ahmadšáhovy výboje — 121. Afghánci v Indii — 122. Vztahy Afghánistánu k Persii a Buchaře — 123. Oslabení durránské říše — 124.	
INDIE	129—175
Koloniální pronikání Evropanů — 129. Mughalská říše — 130. Sociální a ekonomické změny v Indii — 133. Hospodářský úpadek Indie a zostření třídních rozporů — 136. Krize vojensko-lenního systému — 137. Boj Šáh Džahánových synů o trůn (roku 1658) — 139. Aurangzibova vnitřní politika (1658—1707) — 141. Povstání proti Mughalům — 142. Neúspěch Aurangzibových dobytelských válek. Počátek rozpadu mughalské říše — 145. Sociální zřízení Maráthů a jejich povstání proti Mughalům — 146. Šivádží (1627—1680) a jeho politika — 148. Dobyvatelská tažení Šivádžího — 150. Feudální různice mezi Maráthy (v letech 1680—1707). Další rozklad mughalské říše — 151. Vytváření maráthské říše pod vedením pěsvů — 154. Vpád Nádiršáha — 156. Afghánské výboje v Indii — 157. Afghánsko-maráthský boj o Indii. Pánipatská bitva 14. ledna 1761 — 159. Anglicko-francouzský boj o Indii — 161. Dobytí Bengálska a přetvoření Východoindické společnosti v územní mocnost — 164. Anglická původní akumulace v Indii — 166. Povstání Mír Kásima a bitva u Baksaru (roku 1764) — 168. Druhý Cliveho guvernéřství (1765 až 1767) — 169. Krize Východoindické společnosti. Parlamentní akt z roku 1773 — 170. Warren Hastings — 170. Války Východoindické společnosti (1774—1784) — 172. Foxův návrh zákona a Pittův zákon (roku 1784) — 173.	

INDONÉSIE 184—202

Indonésie v polovině XVII. století — 184. Sultanáty Mataram a Bantam — 185. Situace v ostatních oblastech Indonésie — 188. Bonggajská smlouva z roku 1667 — 189. Povstání Teruno Djoja v Mataramu — 190. Nastolení nizozemské nadvlády v Bantamu — 191. Surapatiho povstání — 192. Holandský koloniální systém a jeho následky — 194. Bestiální vyhubení čínského obyvatelstva a čínsko-jávské povstání — 196. Úpadek Nizozemské východoindické společnosti — 198. Rozdělení Mataramu — 200. Čtvrtá anglicko-holandská válka — 201.

ČÍNA 203—233

Území a obyvatelstvo — 203. Agrární zřízení, města a obchod feudální Číny — 203. Stát Ming v polovině XVII. století — 206. Čínsko-mandžuská válka — 206. Velká rolnická válka — 208. Vpád Mandžů do severní Číny a potlačení rolnického povstání — 209. Pád Jang-čou a Nankingu — 210. Začátek protimandžuského lidového hnutí na jihu — 211. Nový vzestup protimandžuského boje — 213. Čeng Čcheng-kung a boj o Přímochi a Tchaj-wan — 214. Vnitřní a zahraniční politika Mandžů ve válce za porobení Číny — 216. Vesnice a agrární zřízení — 217. Města, cechovní řemeslo a manufaktury — 220. Obchod koncem XVII. století a v XVIII. století — 221. Státní zřízení říše Čching — 222. Mandžusko — doména čchingské dynastie — 224. Styky s Ruskem — 225. Styky se západoevropskými zeměmi — 228. Vnější války a výboje — 229. Vznik protimandžuských tajných spolků a jejich činnost — 230. Boj na ideologické frontě — 232. Lidová povstání v XVIII. století — 232.

MONGOLSKO 234—254

Boj chalchského Mongolska za nezávislost a jeho porážka — 235. Boj džungarského chánátu za nezávislost a jeho porážka — 236. Mongolsko pod jhem mandžuské nadvlády — 238. Čchingská dynastie a třída mongolských feudálů — 238. Čchingská dynastie a ozbrojené síly Mongolska — 240. Mandžuská přestavba aparátu útlaku a vykořisťování aratstva — 241. Čchingská dynastie a třída nevolného aratstva — 243. Lámaismus — ideologie feudálů — 246. Urgšti chutuchtové jako opora mandžuských dobyvatelů — 247. Rusko a Mongolsko — 249.

KOREA 260—271

Přeměna Koreje ve vazalský stát mandžuské dynastie — 260. Sociálně ekonomické a státní zřízení v Koreji (Čoson) — 261. Zápas feudálních klik — 268. Krize feudálního systému a pokusy o reformy shora — 270.

JAPONSKO 277—293

Japonsko na počátku XVII. století — 277. „Uzavření země“ — 279. Režim Tokugawů a jejich politika — 282. Postavení rolnictva — 282.

Města, obchodní buržoazie a řemeslníci — 284. Buddhistické duchovenstvo, Mikádo — 286. Vládnoucí feudální třída — 287. Krize feudálního hospodářství — 290. Rolnická povstání — 291.

Část druhá

VÝCHODNÍ ZEMĚ V DOBĚ OD FRANCOUZSKÉ BURŽOAZNÍ REVOLUCE
DO FRANCOUZSKO-PRUSKÉ VÁLKY A PAŘÍŽSKÉ KOMUNY

TURECKO 299—331

Turecko v předvečer francouzské buržoazní revoluce — 299. Vznik východní otázky — 300. Reformy Selima III. — 301. Vpád francouzských vojsk do Egypta — 303. Feudální vzpoury v Turecku — 304. Boj srbského lidu za nezávislost — 305. Vstup Turecka do války proti Rusku a svržení sultána Selima III. — 306. Mustafa paša Bajraktar — 308. Válka proti Rusku a bukurešťský mír — 309. Druhé povstání Srbů — 309. Povstání Řeků — 310. Likvidace janičárského sboru — 312. Vměšování Anglie, Francie a Ruska do řecké otázky — 313. Rusko-turecká válka v letech 1828—1829 a drino-polský mír — 314. Akce Mehmeda Aliho proti sultánovi — 315. Zásah Ruska do egyptsko-tureckého konfliktu — 316. Ůnkáriskele-sijská smlouva — 316. Reformy Mahmúda II. (1826—1839) — 317. Posílení pozic zahraničního kapitálu v Turecku. Zničení tureckého řemesla — 318. Druhý egyptsko-turecký konflikt — 319. Gülhánský hattý šerif z roku 1839. Začátek tanzimatu — 320. Londýnská konvence z roku 1840 a porážka Mehmeda Aliho — 322. Londýnská konvence o úžinách z roku 1841 — 323. Neúspěch tanzimatu — 323. Východní (krymská) válka v letech 1853—1856 a její následky pro Turecko — 325. Hattý-humájún z roku 1856 a druhé období tanzimatu — 327. Vznik konstitučního hnutí. „Noví Osmaní“ — 329.

ARABSKÉ ZEMĚ 335—357

Pronikání cizího kapitálu do arabských zemí a jeho důsledky — 335. Vpád francouzských vojsk do Egypta — 338. Egypt pod vládou Mehmeda Aliho — 340. Dobyvačné války Mehmeda Aliho — 344. Sýrie a Libanon pod vládou Mehmeda Aliho — 346. Zásah mocností do egyptské krize v letech 1839—1841 a jeho důsledky — 348. Z otročení Egypta cizím kapitálem — 350. Protifeudální hnutí v Sýrii a Libanonu — 353. Upevnění anglických pozic v Arábii a v Iráku — 355.

PERSIE 361—388

Přechod dynastie Kádžárů k moci — 361. Vpád Áky Muhammada chána do Ázerbájdžánu, Arménie a Gruzie — 361. Připojení Gruzie k Rusku — 363. Sociální a hospodářské poměry v Persii koncem XVIII. a začátkem XIX. století — 363. Státní zřízení — 365. Mezinárodní postavení Persie v první čtvrtině XIX. století — 366. Boj mezi Anglií a Francií v Persii a první rusko-perská válka — 367. Anglicko-perská smlouva z roku 1814 — 370. Druhá rusko-perská

válka — 371. Zavraždění Gribojedova a členů ruského vyslanectví v Teheránu (roku 1829) — 373. Povstání na jihu Persie a v Chorásánu. Obléhání Herátu v roce 1833 — 375. Obléhání Herátu v letech 1837—1838 — 376. Anglie mění Persii ve své odbytiště — 377. Povstání bábovců v letech 1844—1852 v Persii a jižním Ázerbájdžánu — 378. Hnutí bábovců v jižním Ázerbájdžánu — 379. Činnost bábovců v Mázenderánu — 380. Povstání v Šejch Tabarsí. Poprava bába a Áky Muhammada Alího — 380. Bábovské povstání v Zendžánu — 382. Charakter a hybné síly bábovských povstání. Příčiny porážky — 383. Mírzá Takí chán a jeho reformy. Sálárovo povstání v Chorásánu — 385. Anglicko-ruská rivalita a druhá válka o Herát — 387. Perské války proti Turkmenům v letech 1856—1861 — 388.

AFGHÁNISTÁN 393—411

Feudální nesváry v Afghánistánu — 393. Feudální nepokoje a lidová povstání — 395. Elphinstoneho poselstvo (roku 1809) — 396. Svržení sadúzské dynastie — 396. Rozpadnutí Afghánistánu na samostatná knížectví — 399. Sikhské vpády a činnost vahhábovců — 400. Mezinárodní postavení Afghánistánu — 401. Obléhání Herátu (říjen 1837—srpen 1838). Burnesova a Viktkevičova mise v Afghánistánu (roku 1837) — 402. Anglicko-afghánská válka v letech 1838—1842 — 404. Povstání v Kábulu (listopad roku 1841) — 406. Konec anglicko-afghánské války — 406. Začátek dobývání levého břehu Amudarji Afghánci — 407. Mezinárodní vztahy Afghánistánu (v letech 1842—1870) — 408. Další afghánské výboje v jižním Turkestánu — 410.

INDIE 413—455

Válka proti Majsúru (v letech 1790—1792) — 413. Cornwallisovo guvernérství (v letech 1786—1793) — 414. Systém trvalého zamíndárství — 415. Válka roku 1799 a dobytí Majsúru — 416. Wellesleyova politika anexí a výbojů (v letech 1798—1805) — 418. Vnitřní poměry v maráthských státech — 419. Válka Východoindické společnosti proti maráthským knížatům (v letech 1803—1805) — 420. Indie pod vládou Východoindické společnosti — 421. Zrušení monopolu Východoindické společnosti — 422. Války v letech 1814—1827 — 423. Systém rájativáří — 424. Systém dočasného zamíndárství — 425. Vnitřní politika Východoindické společnosti (v letech 1813—1828) — 426. Přeměna Indie v odbytiště a zdroj surovin — 428. Indičtí vahhábovci — 429. Likvidace Východoindické společnosti jako obchodní organizace — 430. Anglická okupace a indická kultura — 431. Rám Móhan Roj (1772—1833) — 432. Bentinckova vláda (1828—1835) — 433. Paňdžáb pod vládou Randžita Singha — 434. První anglicko-sikhská válka (1845—1846) — 436. Druhá anglicko-sikhská válka a anexe Paňdžábu (1848—1849) — 437. Ukončení anglického dobývání Indie — 438. Vláda Dalhousieho (1848—1856) — 439. Rozvoj kapitalistických vztahů v Indii a úloha britské nadvlády — 442. Předvečer povstání v Hindustánu — 443. Anglicko-indická armáda — 444. Nespokojenost mezi sipáhíji — 445. Začátek povstání (květen 1857) — 445. Další úspěchy povstání (květen—červen 1857)

- 445. Slabiny povstání. Obléhání Dillí — 447. Pád Dillí a další válečné akce koncem roku 1857 — 448. Dobytí Lakhnau a tažení ve střední Indii — 449. Přečhod feudálů k Angličanům a konec povstání — 450. Charakter povstání v letech 1857—1859 — 450. Likvidace Východoindické společnosti — 451. Anglická politika po povstání v letech 1857—1859 — 452. Proklamace královny Viktorie — 453. Reorganizace anglicko-indické armády — 453. Indie v šedesátých letech — 454.
- INDONÉSIE** 463—477
- Obsazení Indonésie Anglií — 464. Indonésie pod anglickým panstvím — 465. Obnovení holandské nadvlády — 466. Hledání nových metod vykořisťování Indonésie — 468. Lidové povstání v letech 1825—1830 — 470. Systém nucených kultur — 471. Vnější državy — 472.
- ČÍNA** 478—513
- Násilné „otevření“ Číny kapitalistickými mocnostmi — 478. Macartneyova mise — 478. Lidová povstání — 479. Vznik anglicko-ruských rozporů v Číně — 480. Opiová otázka — 481. Boj proti podloudnickému obchodu opiem — 482. První anglicko-čínská (opiová) válka — 485. První nerovnoprávné smlouvy — 485. Krize mandžuské říše — 487. Chung Siou-čchüanova náboženská sekta — 488. „Nebeská říše tchaj-pchingů“ — 489. Tažení tchaj-pchingské armády — 490. Povstání „Triády“ — 491. Krize mandžuské říše — 492. Revoluční přeměny ve státě tchaj-pchingů — 493. Charakter tchaj-pchingského povstání — 494. Občanská válka na řece Jang-c' — 495. Hnutí utlačovaných národů — 496. Čína a kapitalistické evropské země v předvečer nové války — 497. Válka v letech 1856—1858 — 498. Tiencinské smlouvy z roku 1858 — 500. Rusko-čínská ajgungská a tiencinská smlouva — 500. Feudální přerod tchaj-pchingského státu a zahraniční intervence — 501. Válka roku 1860 — 503. Barbarství Angličanů a Francouzů — 504. Pekingské konvence — 505. Státní převrat roku 1861 — 506. Vítězství Li Siou-čchenga — 507. Anglicko-francouzsko-americká intervence v letech 1862—1864 — 508. „Nosiči pochodní“ — 509. Dungansko-ujgurská povstání — 510. Jakubek a Džetty-šaar — 511. Kapitalistický svět a Čína po svém „otevření“ — 512. Tiencinské události — 513.
- MONGOLSKO** 517—526
- Hospodářská politika Mandžů v Mongolsku do poloviny XIX. století — 517. Hospodářská politika čchingské dynastie v Mongolsku v druhé polovině XIX. století — 518. Ruský obchod v Mongolsku — 520. Mandžuská nadvláda a hospodářské zřízení Mongolska — 521. Mandžuská nadvláda a aratské individuální hospodářství — 522. Technika dobytčářství — 523. Rusko a Mongolsko — 523.
- KOREA** 527—535
- Rozvoj společenského myšlení koncem XVIII. a začátkem XIX. století — 527. Vzpouza Hong Kjöng-näho (roku 1811) — 529. Korea

v třicátých až šedesátých letech XIX. století — 530. Vláda Tawonguna — 532.

JAPONSKO 537—557

Protifeudální akce městské chudiny — 537. Tokugawské Japonsko a jeho vztahy k cizím mocnostem koncem XVIII. a počátkem XIX. století — 538. Rozvoj zbožních a peněžních vztahů. Historické předpoklady zániku tokugawského režimu — 540. Růst protitokugawské opozice — 542. Politická krize tokugawského režimu — 543. Cizí vměšování a násilné zapojení Japonska do světového zbožního obratu — 544. Perryho výprava — 545. Puťatinova výprava — 546. „Otevření“ Japonska a jeho následky — 546. Nerovnoprávné smlouvy a vnitřní boj — 548. Pokusy o dohodu s feudální opozicí — 550. Akce proti cizincům a intervence mocností v letech 1862—1864 — 550. Vznik bloku části feudálů a buržoazie proti Tokugawům — 553. Revoluce roku 1868 — 555. Politika nové vlády a její třídní orientace — 556. Protifeudální boj rolnictva (1866—1870) — 557.

